

Genel Olarak

Hükümlü nakli; hükümlünün, mahkûmiyet kararının verildiği devlette (hüküm devleti) çekmekte olduğu hürriyeti bağlayıcı cezasının tamamının veya bakiye kısmının, diğer bir devlette (yerine getiren devlet) infazı için her iki devletin anlaşması ve hükümlünün rızası çerçevesinde o devlete gönderilmesidir.

Suçluların iadesini hükümlü naklinden ayıran önemli husus; iadede bir devlet ülkesinde bulunan kişinin, başka bir devlet ülkesinde işlediği bir suçtan dolayı şüpheli veya sanık olması halinde, hakkında soruşturma ve kovuşturma işlemlerinin yapılması amacıyla; hükümlü olması halinde ise, hakkında hükmolunan cezanın infazı amacıyla, isteyen devlete hükümlünün rızası aranmaksızın teslim edilmesidir.

Kovuşturmanın devrini hükümlü naklinden ayıran önemli husus ise; Türkiye'de yürütülmekte olan bir ceza muhakemesinin yabancı ülkeye veya yabancı bir ülkede yürütülmekte olan bir ceza muhakemesinin Türkiye'ye, taraf olunan ikili veya çok taraflı sözleşmeler ve yasal mevzuat çerçevesinde kısmen veya tamamen devredilebilmesidir.

Türkiye'de hükümlülerin nakline dair işlemlerin hukuki dayanağını; Hükümlülerin Nakline Dair Avrupa Sözleşmesi, ikili sözleşmeler ve 3002 sayılı 'Türk Vatandaşları Hakkında Yabancı Ülke Mahkemelerinden ve Yabancılar Hakkında Türk Mahkemelerinden Verilen Ceza Mahkûmiyetlerinin İnfazına Dair Kanun' ile Bakanlığımızın 69/4 sayılı genelgesi oluşturur.

Türk Vatandaşlarının Türkiye'ye Nakil Talepleri

Türk vatandaşlarının Türkiye'ye nakil taleplerinde süreç; hükümlü, hükümlü vekili, hükümlü yakını ya da hüküm devletinin talebi ile başlamaktadır. Hükümlü rızasını gösterir belge, kesinleşmiş karar, infaz başlangıç tarihi, tutuklu kalınan süreler, bihakkın ve meşruten tahliye tarihlerini belirtir infaz bilgileri, mahkûmiyete esas ilamda atıf yapılan kanun madde metinleri, kimlik ve adres bilgileri, sağlık durumuna ilişkin belge Hüküm Devleti Yetkili Makamlarından talep edilir.

Nakil şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediği, gerekli bilgi ve belgeler temin edildikten sonra merkezi

makam olan Adalet Bakanlığı'na tespit edilmektedir. Hükümlünün yerine getiren devletin uyruğu olması, nakil talebinin alındığı tarihte, hükümlünün yerine getirilecek en az altı aylık mahkûmiyetinin bulunması veya mahkûmiyet süresinin belirsiz olması, hükümlü veya temsilcisinin nakle rıza göstermiş olması, mahkûmiyete esas olan eylemin kendi iç hukukuna göre suç teşkil etmesi incelemede aranacak hususlar olarak sayılabilir.

Değerlendirme sonucu olumlu olduğu takdirde, 3002 sayılı yasanın 4 üncü maddesi uyarınca Adalet Bakanından "Olur" alınır.

3002 sayılı yasanın 5 inci maddesi uyarınca, yabancı mahkeme ceza ilamına Türkiye'de uygulanacak müeyyidenin tayin edilmesi konusunda karar vermeye, mahkûmiyete esas teşkil eden suçun niteliği ve cezanın miktar ve mahiyetine göre Ankara mahkemeleri dönüşüm kararı vermeye yetkilidir.

Tercümesi yapılan dönüşüm kararı, müddetname, kanun maddeleri ve kimlik bilgileri asılları ve tercümeleri ile birlikte diplomatik kanalla hükümlüye ve hüküm devletine bildirilir. Hükümlünün karara itiraz etmemesi ve hüküm devletinin nakle onay vermesi üzerine Merkezî Makam olarak Adalet Bakanlığınca işlemler tamamlanır.

İşleri Bakanlığı ile koordinasyon halinde belirlenecek seyahat programı uyarınca; naklin gerçekleşeceği tarih, saat ve sair hususlar, ilgili tüm kurumlar ile hükümlüyü teslim alarak infaza başlayacak Başsavcılığa bildirilir.

Yabancı Ülke Vatandaşlarının Ülkelerine Nakil Talepleri

Sözleşmenin 4. maddesi uyarınca, ülkemizde, kesinleşmiş bir hürriyeti bağlayıcı ceza nedeniyle mahkûm olarak bulunan yabancı uyruklu hükümlülere, cezalarının bakiye kısmını ülkelerinde çekmek üzere nakil talebinde bulunma haklarının olduğu, Ceza İnfaz Kurumunun bağlı bulunduğu Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hatırlatılır.

Akabinde, Cumhuriyet Başsavcılığının tarafından hazırlanan; hükümlünün nakle muvafakat ettiğine dair belge, mahkeme masraflarının ve mahkûmiyet kararında

hükmedilen para cezaları ve şahsi hakların ödendiğine dair belge, hükümlü hakkında kesinleşme şerhini içeren mahkeme kararı, temyiz incelemesinden geçmiş ise Yargıtay ilâmı, müddetname örneği, hükümlünün fotoğrafı, pasaport ve kimlik belgesi örneği, hakkında tatbik olunan kanun madde metinleri, ceza durumu, müşahade ve sınıflandırma, varsa sağlık raporunu içeren evrak yabancı hükümlü nakil dosyası olarak Genel Müdürlüğümüze gönderilir.

Tercümesi yapılan yabancı hükümlü nakil dosyası, diplomatik kanalla hükümlünün naklini talep ettiği uyruğu olduğu devlete bildirilir.

Yapılan bildirimin ardından, ilgili ülkenin nakle muvafakati olduğu takdirde, hükümlünün uyruğu bulunduğu ülkeye naklinin gerçekleştirilmesi için 3002 sayılı yasanın 12 inci maddesi uyarınca, Adalet Bakanından "Olur" alınır. Adalet Bakanlığınca işlemler tamamlanır.

Son olarak, İçişleri Bakanlığı ile koordinasyon halinde belirlenecek seyahat programı uyarınca; naklin gerçekleştirileceği tarih, saat ve sair hususlar, ilgili tüm kurumlar ile hükümlü teslim edilerek nakil işlemi sonuçlandırılmış olur.

İNSAN HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI'NIN STRAZBURG ÇALIŞMA ZİYARETİ

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde (AİHM) ve Avrupa Konseyinde (AK), insan hakları reformları ve demokratikleşme süreci konusunda yapılan çalışmalar, Adalet Bakanlığı'nın insan hakları alanındaki projelerinde AK ile işbirliği imkânlarının değerlendirilmesi, AİHM önündeki derdest dosyaların durumu ve karşılıklı işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla 14-16 Eylül 2015 tarihlerinde Strazburg'a bir çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir.

Çalışma ziyaretine, Bakanlığımız Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Daire Başkanı Dr. Hacı Ali AÇIKGÜL, İnsan Hakları Tazminat Komisyonu üyesi Murat SEKMEN, İnsan Hakları Daire Başkanlığı Tetkik Hâkimleri Öner AYDIN ve Yakup YILDIRIM ve Adalet Uzman Yardımcısı Yeşim KÖLELİ katılmıştır. AK Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliğinde görevli Adalet Müşavirleri M. Murat ÜLKÜ ve Mustafa Tayip ÇİÇEK de heyete eşlik etmişlerdir.

Ziyaret kapsamında, AİHM 2. Daire Başkanı Işıl KARAKAŞ, AİHM Grefyesi Eric FRİBERG ile bu göreve yeni seçilen ve 1 Aralık'ta görevine başlayacak

olan Roderick LIDDELL, AK Genel Sekreterinin danışmanı Leyla KAYACIK ile görüşmelerde bulunulmuştur. Ayrıca AİHM 2. Daire Yazı İşleri Müdürü Stanley NAISMITH, AİHM 2. Daire Yazı İşleri Müdür Yardımcısı Abel Chaves De CAMPOS ve AİHM'de görev yapan bölüm şefleri ve hukukçular ile yuvarlak masa toplantıları yapılmıştır.

Yine, AK Nezdinde Türkiye Daimi Temsilcisi Büyükelçi Erdoğan İŞCAN tarafından, Heyet onuruna 15 Eylül 2015 tarihinde çalışma yemeği verilmiştir. AK İnsan Hakları Komiserliği Ofis Direktörü Işıl GACHET ve AKPM Denetim Birimi Başkanı Caroline RAVAUD ile de görüşmeler yapılmıştır.

Ziyaret kapsamında yapılan görüşmelerde; insan hakları reformları ve demokratikleşme süreci konusundaki kararlılığın vurgulanmasının yanında AK Genel Sekreterliğinin insan hakları alanında Adalet Bakanlığı ile işbirliği ve gerçekleştirilebilecek projelerin değerlendirilmesi, ülkemiz aleyhine AİHM önündeki derdest dosya sayısının azaltılması hususları müzakere edilmiş, İnsan Hakları Tazminat Komisyonunun daha etkin ve verimli işleyişi açısından alınması gereken tedbirlere değinilmiştir.

